

Explaining the Factors and Strategies to Increase the Use of Rear Seat Belts in Iran

Ali Delpisheh^{1, 2} , Rezvan Feyzi², Goljamal Jorjani², Raha Davatgar², Hadi Panahi³, Mohammad Hossein Panahi^{1, 2*}

1. Safety Promotion & Injury Prevention Research Center, Research Institute for Health Sciences and Environment, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran
2. Department of Epidemiology, School of Public Health & Safety, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran
3. Department of Psychology, Lorestan University, Lorestan, Iran

Abstract

This study analyzes various factors contributing to the non-use of seat belts in rear seats in Iran. The research findings indicate that issues such as insufficient awareness, cultural attitudes, weak law enforcement, and economic conditions are the main reasons for this problem. The recommendations in this study include strengthening education and awareness, improving the quality of seat belts, standardizing vehicles, and fostering inter-organizational collaboration to change societal behavior and increase compliance with traffic laws.

Keywords: *Accidents; Head Injuries; Helmet; Seat Belt*

Please cite this article as:

Delpisheh A, Feyzi R, Jorjani G, Davatgar R, Panahi H, Panahi MH. Explaining the Factors and Strategies to Increase the Use of Rear Seat Belts in Iran. *Irtiqa Imini Pishgiri Masdumiyat* .2024; 12(1):72-76.

*Corresponding Author: mohammadpanahi55@yahoo.com

افزایش استفاده از کمربند ایمنی توسط سرنشینان عقب خودرو در ایران: راهبردهای مبتنی بر شواهد

علی دل‌پیشه^{۱*} ID، رضوان فیضی^۲، گل جمال جرجانی^۲، رها دوات‌گر^۲، هادی پناهی^۳، محمدحسین پناهی^{۱*} ID

۱. مرکز تحقیقات ارتقاء ایمنی و پیشگیری از مصدومیت‌ها، پژوهشکده علوم بهداشتی و محیط زیست، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران، ایران

۲. گروه اپیدمیولوژی، دانشکده بهداشت و ایمنی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران، ایران

۳. گروه روان‌شناسی، دانشگاه لرستان، لرستان، ایران

چکیده

این مطالعه به تحلیل عوامل مختلفی پرداخته که موجب عدم استفاده از کمربند ایمنی در صندلی‌های عقب در ایران می‌شود. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که مشکلاتی مانند آگاهی ناکافی، نگرش‌های فرهنگی، ضعف در اجرای قوانین و شرایط اقتصادی از دلایل اصلی این معضل هستند. پیشنهاد‌های این مطالعه شامل تقویت آموزش و آگاهی، بهبود کیفیت کمربندها، استانداردسازی خودروها، و همکاری بین‌سازمانی به‌منظور تغییر رفتار جامعه و افزایش رعایت قوانین ترافیکی است.

واژگان کلیدی: سوانح ترافیکی؛ آسیب‌های سر؛ کلاه ایمنی؛ کمربند ایمنی

به این مقاله، به صورت زیر استناد کنید:

Delpisheh A, Feyzi R, Jorjani G, Davatgar R, Panahi H, Panahi MH. Explaining the Factors and Strategies to Increase the Use of Rear Seat Belts in Iran. *Irtiqa Imini Pishgiri Masdumiyat*. 2024; 12(1):72-76.

*نویسنده مسئول مکاتبات: mohammadpanahi55@yahoo.com

مقدمه

تصادفات جاده‌ای یکی از بزرگ‌ترین علل مرگ‌ومیر در سراسر جهان هستند. باتوجه‌به گزارش‌ها، هر ساله بیش از ۱,۳ میلیون نفر در جهان در تصادفات جاده‌ای جان خود را از دست می‌دهند. در کشور ایران نیز تصادفات جاده‌ای همچنان یکی از نگرانی‌های مهم بهداشت عمومی است، با شیوع تقریبی ۵۱,۵۰٪ در سطح کشور. درحالی‌که قوانین مختلف برای استفاده از کمربند ایمنی در بیشتر کشورها وضع شده است، در ایران هنوز در بخش‌هایی از جامعه نسبت به استفاده از کمربند ایمنی در صندلی‌های عقب خودروها توجه کافی صورت نمی‌گیرد. طبق گزارش سازمان جهانی بهداشت، استفاده از کمربند ایمنی به‌عنوان ایمن‌ترین روش برای کاهش تصادفات جاده‌ای شناخته شده است. استفاده از کمربند ایمنی نقش حیاتی در کاهش تصادفات، تلفات و جراحات جدی ایفا می‌کند، زیرا از بروز تصادفات جلوگیری کرده و احتمال جراحات شدید را کاهش می‌دهد. همچنین، این اقدام می‌تواند جان هزاران نفر را در هر سال نجات دهد. به گفته سازمان جهانی بهداشت، استفاده از کمربند ایمنی می‌تواند تا ۵۰٪ خطر مرگ و جراحات جدی را در میان رانندگان و مسافران کاهش دهد. این موضوع باعث افزایش میزان آسیب‌ها و تلفات جاده‌ای به‌ویژه برای مسافران صندلی‌های عقب می‌شود و ضرورت انجام اقدامات برای افزایش استفاده از کمربند ایمنی در صندلی‌های عقب را بیشتر می‌کند. مسئله عدم استفاده از کمربند ایمنی در صندلی‌های عقب در ایران همچنان یکی از چالش‌های عمده در راستای کاهش تلفات و صدمات ناشی از تصادفات جاده‌ای است. درحالی‌که بسیاری از افراد در صندلی‌های جلو کمربند ایمنی را استفاده می‌کنند، نسبت به استفاده از آن در صندلی‌های عقب توجه کمتری دارند. این وضعیت باعث افزایش خطرات جانی برای مسافران عقب خودروها می‌شود؛ بنابراین، نیاز به تحلیل دقیق علل و پیشنهاد راهکارهای عملی برای تغییر این وضعیت ضروری است.

تحلیل یا بررسی مشکل

- آگاهی و آموزش ناکافی

یکی از دلایل اصلی عدم استفاده از کمربند ایمنی در صندلی‌های عقب در ایران، آگاهی ناکافی افراد از اهمیت استفاده از این وسیله ایمنی است. بسیاری از افراد از خطرات جدی که در صورت عدم استفاده از کمربند ایمنی ممکن است متوجهشان شود، آگاهی ندارند.

این مشکل به‌ویژه در میان نوجوانان و جوانان و همچنین اقشار کم‌درآمد جامعه شایع‌تر است. باتوجه‌به نتایج مطالعه، بسیاری از مسافران صندلی عقب اظهار داشتند که به دلیل عدم اطلاعات کافی از اهمیت استفاده از کمربند ایمنی، از آن استفاده نمی‌کنند.

- نگرش‌های فرهنگی

در بسیاری از جوامع، نگرش‌های فرهنگی و اجتماعی نیز به عدم استفاده از کمربند ایمنی کمک می‌کنند. برای مثال، بسیاری از افراد بر این باورند که خطر در صندلی‌های عقب کمتر از صندلی‌های جلو است و به همین دلیل استفاده از کمربند ایمنی برای آنها ضروری به نظر نمی‌رسد. همچنین، زمینه فرهنگی در مواجهه با عدم استفاده از کمربند ایمنی بسیار حائز اهمیت است، به‌ویژه در میان افرادی که ممکن است به دلیل مسائل مربوط به لباس یا فشار هم‌سالان از استفاده از کمربند ایمنی خودداری کنند.

- مشکلات اقتصادی

در بسیاری از مناطق ایران، به‌ویژه در طبقات کم‌درآمد، مسائل اقتصادی اولویت بیشتری دارند و به مسائل ایمنی توجه کمتری می‌شود. یکی از مشکلات عمده این است که در بسیاری از خودروهای ارزان‌قیمت یا قدیمی، صندلی‌های عقب به کمربند ایمنی مجهز نیستند. همچنین در برخی خودروها، کمربندهای ایمنی موجود راحتی کافی ندارند و موجب ناراحتی مسافران می‌شوند که در نتیجه منجر به عدم استفاده از آن می‌شود.

- ضعف در اجرای قوانین

اگرچه قوانین استفاده از کمربند ایمنی در ایران به‌ویژه برای مسافران صندلی عقب وجود دارد، اما اجرای این قوانین به طور مؤثر در سطح جامعه پیگیری نمی‌شود. بسیاری از تخلفات به دلیل نبود نظارت کافی از سوی نیروی انتظامی و عدم آگاهی عمومی از عواقب قانونی آن نادیده گرفته می‌شود. ازاین‌رو، باید نظارت و اجرای قوانین سخت‌گیرانه‌تر و مؤثرتری برای افزایش استفاده از کمربند ایمنی صورت گیرد.

توصیه‌ها

- تقویت آموزش و آگاهی

آموزش‌های ایمنی باید از سنین کودکی آغاز شود و به طور مستمر در طول زندگی ادامه یابد. مدارس، رسانه‌ها، خانواده‌ها و نهادهای مختلف باید در این زمینه همکاری کنند تا آگاهی عمومی در خصوص اهمیت

استفاده از کمربند ایمنی افزایش یابد. برای مثال، می‌توان برنامه‌های آموزشی ویژه‌ای برای گروه‌های هدف مانند کودکان، جوانان و اقشار کم‌درآمد ترتیب داد.

• توسعه همکاری بین‌سازمانی

برای ترویج فرهنگ استفاده از کمربند ایمنی، همکاری بین سازمانی میان نهادهای مختلف از جمله نیروی انتظامی، وزارت آموزش و پرورش، وزارت بهداشت، رسانه‌ها و خودروسازان ضروری است. این نهادها باید به‌طور هماهنگ برنامه‌های آموزشی، تبلیغاتی و قانونی را اجرا کنند. به‌ویژه، همکاری با رسانه‌ها جهت تولید برنامه‌های آموزشی و اطلاع‌رسانی بسیار مؤثر خواهد بود.

• استانداردسازی و بهبود کیفیت کمربندهای ایمنی

تمامی خودروها باید به کمربند ایمنی استاندارد برای صندلی‌های عقب مجهز شوند. تولیدکنندگان خودرو باید ملزم به استفاده از کمربندهای ایمنی با کیفیت بالا شوند. در این راستا، نظارت‌های دقیق‌تر بر استانداردهای تولید کمربندها، به‌ویژه در خودروهای ارزان‌قیمت، ضروری است. همچنین، بهبود طراحی و راحتی کمربندها می‌تواند تأثیر زیادی در افزایش استفاده از آنها داشته باشد. بازنگری در طراحی خودروهای داخلی برای امکان نصب کمربند سوم در صندلی عقب: طراحی خودروهای داخلی باید به‌گونه‌ای اصلاح شود که امکان نصب کمربند سوم در صندلی عقب فراهم شود، تا از این طریق همه سرنشینان در صندلی‌های عقب بتوانند از کمربند ایمنی استفاده کنند.

ارائه تسهیلات مالیاتی یا حمایت دولتی به خودروسازانی که استانداردهای ایمنی را ارتقا می‌دهند: دولت می‌تواند از خودروسازانی که استانداردهای ایمنی را در تولید خودروها ارتقا می‌دهند، حمایت کند. این حمایت می‌تواند به‌صورت تسهیلات مالیاتی یا دیگر مشوق‌ها صورت گیرد تا خودروسازان بیشتر به ارتقای استانداردهای ایمنی توجه کنند.

• اجرای مؤثر و مستمر قوانین

نیروی انتظامی و دیگر نهادهای مسئول باید اجرای قوانین استفاده از کمربند ایمنی را به‌طور مؤثر و مستمر پیگیری کنند. این پیگیری می‌تواند شامل برخورد جدی با تخلفات و نیز انجام تبلیغات تشویق‌های مثبت باشد تا مردم به استفاده از کمربند ایمنی راغب شوند.

اجباری کردن بستن کمربند ایمنی برای تمامی سرنشینان خودرو، همراه با جریمه‌های سنگین برای تخلفات: برای افزایش استفاده از کمربند ایمنی در صندلی‌های عقب، بستن کمربند ایمنی باید برای تمامی سرنشینان خودرو اجباری شود و تخلفات در این زمینه باید با جریمه‌های سنگین مواجه شود.

اعمال نظارت دقیق‌تر توسط پلیس راهنمایی و رانندگی، به‌ویژه در جاده‌های برون‌شهری: نظارت پلیس باید به‌طور مؤثرتر و دقیق‌تری انجام شود، به‌ویژه در جاده‌های برون‌شهری که احتمال وقوع تصادفات جدی بیشتر است.

آموزش‌های عمومی در خصوص مجازات‌های قانونی برای تخلفات و پاداش‌ها برای افراد قانونمند: علاوه بر اعمال جریمه‌ها، باید آموزش‌های عمومی درباره مجازات‌های قانونی برای تخلفات و پاداش‌های برای رانندگان و مسافران قانون‌مدار فراهم شود تا رفتارهای ایمنی بیشتر تشویق شود.

• تشویق عمومی

برای تشویق استفاده از کمربند ایمنی، می‌توان مشوق‌هایی مانند تخفیف بیمه برای رانندگانی که تمامی سرنشینان خود را به استفاده از کمربند ایمنی ترغیب می‌کنند، ارائه داد. علاوه بر این، ایجاد یک سیستم امتیازدهی برای رانندگان قانون‌مدار که بر اساس رعایت قوانین ترافیکی امتیاز کسب می‌کنند، می‌تواند به ارتقای فرهنگ ترافیکی و افزایش میزان استفاده از کمربند ایمنی کمک کند. این اقدامات می‌توانند به‌طور مؤثری رفتار رانندگان را تغییر داده و از بروز تخلفات جلوگیری کنند.

نتیجه‌گیری

برای کاهش تلفات و صدمات ناشی از تصادفات جاده‌ای و افزایش ایمنی مسافران صندلی عقب، ضروری است که اقداماتی جامع و هماهنگ در راستای تغییر نگرش‌ها، ارتقای آموزش و آگاهی، بهبود کیفیت کمربندهای ایمنی، و تقویت اجرای قوانین انجام شود. با اعمال این تغییرات، می‌توان به‌طور مؤثر استفاده از کمربند ایمنی در صندلی‌های عقب را افزایش داد و در نهایت به کاهش حوادث جاده‌ای کمک کرد.

References

1. Jermakian JS, Wiest LW. Rear seat belt use and its effectiveness in preventing injury. *Journal of Traffic Safety*. 2010;2(4):40-48.
2. Oswalder N, et al. Seat belt use and its role in injury prevention among rear-seat passengers. *Traffic Injury Prevention*. 2015;16(1):25-30.
3. Grossman M, Stewart S. The role of education in promoting road safety among children and teenagers. *Journal of Safety Education*. 2017;45(2):12-19.
4. Soltani N, et al. The impact of mandatory seatbelt laws on traffic safety in Iran. *Safety Science*. 2019;110:62-69.
5. Vinod K, et al. The role of mass media in promoting seatbelt use. *Media & Society*. 2019;7(3):33-41.
6. Seif M, Edalat S, Majidpour Azad Shirazi A, Alipouri S, Bayati M. Prediction of the burden of road traffic injuries in Iran by 2030: Prevalence, death, and disability-adjusted life years. *Chinese Journal of Traumatology*. 2024;27(4):242-8.
7. Vaughn MG, Salas-Wright CP, Piquero AR. Buckle up: non-seat belt use and antisocial behavior in the United States. *Annals of epidemiology*. 2012;22(12):825-31.
8. World Health Organisation. Road traffic injuries key fact 2022 [Available from: <https://www.who.int/en/news-room/fact-sheets/detail/road-traffic-injuries>].
9. Delpisheh A, Feyzi R, Jorjani G, Davatgar R, Panahi H, Panahi MH. Understanding the Non-use of Rear Seatbelts in Iran: A Qualitative Exploration of Factors and Reasons. *Bulletin of Emergency And Trauma*. 2025;13(1):53-61.